

"איך מטופלת בגילה ובמצבה לא חתמה על טופס שאוסר החייאה?"

החדר המוגבר הוא מעין מחלקה בתוך מחלקה, למטופלים שהם מבוגרים או חולים מכדי לשכב בטיפול נמרץ, חלקם מונשמים. האח או האחיות אחראים ל"סידור" - שינוי תנחות, טיפול בפצעים, שטיפה יומית של המרותקים למיטה ומתן תרופות - וצריכים להיות עירניים לכל שינוי בדפוס הנשימה.

לפעמים אדם זורק אבן לנהר והיא יוצרת אדוות מעגליות של מים. אם שני אנשים זורקים שתי אבנים לנהר, אדוות המים יכולות להיפגש ולהשפיע זו על זו, לפרק או להרחיב, או להתחבר לאדווה אחת גדולה.

האבן שיצרה את האדווה הראשונה היתה שייכת למטופלת קשישה וחביבה, ששכבה במחלקה הפנימית שבה עבדתי לפני חמש שנים, במה שקוראים לו "חדר מוגבר".

חדרים מוגברים הם המצאה ישראלית שנולדה בעקבות מחסור במיטות טיפול נמרץ: מדובר בחלל מופרד שנמצא במרכזה של כל מחלקה פנימית, ליד עמדת האחים והאחיות, ובו שמונה מיטות ל"מטופלים מוגברים" – כאלה שמצבם ומחלתם מצריכים אשפוז במחלקה פנימית (אי-ספיקת לב, סוכרת מתקדמת, מחלות ריאה וכדומה), אך כנראה מבוגרים מכדי לשכב במחלקת טיפול נמרץ או שמצבם לא מצריך טיפול נמרץ.

בתוך "החדר המוגבר" מתבצעות הנשמות שגרתיות או צפויות, כי מדובר בדרך כלל במטופלים שהם קשישים מספיק או שמחלתם קשה מספיק כדי להגיע להכרעה כזאת או אחרת.

על החדר המוגבר מופקדים אח או אחות בודדים, שזוכים לטפל בשמונה עד עשר מיטות - במקום להיות אחראי ל-12 מיטות בחדר רגיל של מחלקה פנימית. תפקידה של אחות כזו הוא קשה מנשוא: היא צריכה להיות ערנית לכל שינוי בדפוס הנשימה של המטופלים בחדר המוגבר – מונשמים או לא. אלה המחוברים למכונת הנשמה זקוקים גם לטיפול סיעודי ייחודי: ניקוי סביב הצינורות, לכבלים ולחוטמים, שטיפה וניקוי מלא מכף רגל ועד ראש.

לעיתים, מטופלים שאינם מונשמים הם ערניים וזקוקים לעזרה רבה בירידה מהמיטה, למקלחת ולשירותים. בכל מקרה, האח המופקד על אותם מטופלים ומטופלות עושה את ה"סידור" - שינוי תנחות, טיפול בפצעים, שטיפה יומית של המרותקים למיטה ומתן טיפול תרופתי. מדובר בעבודה כפויית טובה, שהמאסטרם הגדולים של הסיעוד יכולים לנהל ביד רמה ובעיניים עצומות. אחים ואחיות חדשים לומדים את המלאכה על בשרם (שלהם ושל המטופלים) ובתוך חודשים הופכים גם הם למומחים בתחום הטיפול באדם המונשם.

יום אחד, בזמן משמרת שלי, קרסה נשימתה של המטופלת הקשישה מהחדר המוגבר – אישה שהיתה אוספת את שיערה המרהיב לגולגול אפרפר בהיר במרכז ראשה, ולחייה עוד היו תפוחות כשהיתה מחייכת אלינו בעיניים אדיבות. בעוד אני מטפלת בחדרים

עליהם הופקדתי, שמתי לב להתרחשות הרבה סביב ניסיונות ההחייאה, שהיו תמיד אירוע סוער.

בתוך שניות בודדות האחים הבכירים היו עוזבים הכול, רצים למיטת המטופל, משנעים עגלת החייאה וכבר בדרך שולפים ממנה את הציוד – צינורות, מזרקים, מכשירי מדידות סימנים אוטומטיים. הכול קורה בבת אחת כשצוות מיוחד, הכולל רופא חוץ-מחלקתי ואחות כללית, נקרא גם הוא לסייע.

נשענתי על דלפק האחיות, צפיתי על ההמולה מרחוק וראיתי את קו המוניטור מפסיק להגיב, הופך שטוח, ואת חמשת הגבים הרכונים על המיטה נשמטים בתבוסה ועייפות. האח שהופקד על החדר המוגבר ניגש אלי, שפוף קומה.

"הרגשתי את העצמות שלה נסדקות לי בידיים", אמר, מנענע את ראשו כלא מאמין. "למה?", שאלתי. "ככה זה, תמר", השיב. "כשעושים עיסוי לב כמו שצריך, אתה שובר את כלוב העצמות סביב הלב. אם לא שברת עצמות סימן שלא הצלחת לעשות עיסוי לב אפקטיבי מספיק. ואצל מטופלת כמו זאת, בגיל הזה, מספיק שאתה עושה עיסוי עדין - והעצמות... " והוא השלים את המשפט בנקישת אצבעות.

פיו נטה מטה וגבותיו התעגלו. "אני לא מבין את זה. אני לא מצליח להבין את זה, איך אישה כזאת מגיעה לגיל כזה ולא חותמת על טפסים שאוסרים על החייאה (DNR – do not resuscitate)", והלך לארגן את טפסיה האחרונים.

כנסתי לחדר המוגבר. האישה שכבה שם, שרועה בחזה רפוי וידיים שמוטות, ודרכי הנשימה שלה, במקום להפיץ אויר אדיב בפעם האחרונה, עברו פרוצדורה פולשנית, מתחככים בחלקיקי מתכת ופלסטיק מלאכותיים, בדרך לכישלון ידוע מראש. פניה נותרו שלוות ועדינות, במחלקה שבן-רגע חזרה לשגרתה הדחוסה. אם לבה לא היה שבור עוד בחייה, סביבתו הייתה מרוסקת לגמרי בעת.

הסתובבתי למיטת המטופל ששכב מולה; גבר שרירי כבן 40 עם שיער שחור קצר, שאושפז עקב החמרה בתסמונת שגרמה ללבו לפעום לאט מדי - מצב שמאפיין במקרים רבים אנשים שעוסקים בספורט בצורה אדוקה. אחרי שנים של פרוצדורות והחדרת קוצבים, גם הוא הלך ודעך לנו. הוא היה אוכל באיטיות ונרדם אחרי שאמר בקושי משפט, בעייפות נוראית. עיניו היו לאות מהמאמץ, ועדיין היה אפשר לדמיין אותו רוכב על אופניים על רקע הרים וגבעות, מסיים מרתונים של ריצה, קורע בענווה את קו הסיום.

האח המופקד על החדר המוגבר היה עובר ליד מיטתו בכל סיבוב, מרים את השלט הלבן והפלסטי שעליו כתוב "DNR" ומניד את ראשו בצער. "איך בחור צעיר כזה לא להחייאה... חבל, כל כך חבל", אמר.

"למה חבל? אתה לא רואה מה קרה למטופלת החמודה ששברת לה את כלוב הצלעות?", שאלתי.

הוא הצטמרר מהזיכרון ומעצם ההשוואה. "זה לא אותו דבר, תמר. בחור כזה, אם ימשוך מספיק זמן... אולי ימצאו פתאום פתרון לבעיה שלו? המדע מתקדם ולפעמים זה עניין של יום או יומיים. לא הכל אותו דבר, תמר. זה בחור צעיר. חבל, ממש ממש חבל."